

Sevgili Okuyucular,

Türkiye'nin günlük haber bültenlerinin bazı bakımlardan incelenerek, konular itibariyle nisbi dağılımının ortaya konması çok ilgi çekici olabilir. Bir günlük tesadüfi bir internet haber sayfasında kaba bir sınıflama, haberlerin 1/3'ün siyasilerimizin kendi aralarındaki çekişmeler, kavgalar, 1/3'ünün spor, 1/3'ünün de yarısından fazlasını sanatçılarla ilgili haberler, kalanı da Yüksek öğretim ve çeşitli saldırı ve felaketlerle ilgili haberler teşkil etmektedir.

Sporun ve siyasetin en büyük yeri işgal etmesi gerçekten çok ilgi çekici. Bunların da pek çoğunun ülke ekonomisine, ülke refah ve huzuruna yönelik olmadığını zaten gazeteleri okuyanlar, televizyonları seyredenler fark etmektedirler.

Bugün yazılı ve görüntülü basın çok tenkit edilmesi herhalde bundandır. Çocuklarımızın, torunlarımızın kültür bakımından gelişmesinde, aileler ve hatta okullar kadar bunların da etkili olduğunu düşünürsek bu şikayette düşünen herkes haklıdır.

Basın ve yayın organlarının iktisadi bakımdan önemli güçlerin elinde temerküz etmesi de bu işin başka bir yönüdür. Banka sahibi bir aileye, bir de televizyon verirsiniz ortaya memleketi hayırlı bir gücün çıkması ihtimali çok düşük olur. Bunların her birinden birden fazlasına sahip olmak ise, ülke yönetiminin neredeyse siyasilerin elinden alınmasına veya bunlarla siyasi yönetim arasında bir iktidar mücadelesine yol açar. Sonunda siyaset bu güçleri emri altına alırsa, bu defa daha büyük bir güç ortaya çıkar ki, bu durumda tekrar siyaset, emir altına girmeye mahkum olma ihtimaliyle karşışarşıya kalır.

Kartel ve tröstlerin oluşumuna imkan veren politikalar, genellikle iktidarın “*Yandaş*”larını koruma ve mükafatlandırma, yükseltme arzularından doğar. Bu tutum, kendiliğinden bir siyasi parti yandaşlığını aşarak, cemaatleşmeye giden yolu açar. Cemaatleşme de, dini unsurlar ne kadar etkili olursa olsun, siyasi bir himayeyi de beraberinde getirir. Cemaat siyaset, siyaset de cemaat üzerinde etkili olabilir. Bu durum kartel ve tröstlerle siyaset arasındaki ilişkilerden daha vahim sonuçlar doğurabilir. Zaten bir safhadan sonra cemaatte kendi başına bağımsız kartel ve tröstler gibi sermayeye hükmeder. Pek çok basın ve yayın organına sahip olur ve hem halkı yönlendirir, hem iktidarı yönlendirmeye kalkar...

Yabancı sermayenin bu kartel ve tröstler üzerinde söz sahibi olması çok daha büyük tehlikeler yaratır. Ülkemizde haberleşme, banka ve borsaların büyük ölçüde yabancıların eline geçtiği bilinmektedir. Bu hizmet sektörleri, milli güvenlik açısından olduğundan daha fazla milli refahı etkiler. Çünkü hizmet sektörü içinde çok büyük pay işgal ederler. Bunların katma değerlerinin dışarıya akması ve yeniden ülkemize borç olarak dönüp hem devletin hem vatandaşların sırtından faiz yoluyla transfer geliri sağlamaları bir çeşit soyulmanın yolunu açar. Üretimden çok tüketimin teşvik edilmesi bu fasit daireyi büyütür. Artan tüketim, aşırı teşviklerle borçları biraz daha artırır. Sonuçta millet ve devlet beraberce borçları artan durumuna düşerler. Borçlarını ödeyemeyen halk aynı zamanda suçlu durumuna düşer.

Ülkede üretimden çok tüketim oluyorsa, tabii olarak ihracattan çok ithalat olur. Meydana gelen açık yeniden borçla kapanır. Bütçe açıkları da borçla kapanacaktır. Borçları, bu büyük sermaye sahipleri, görünür veya görünmez aktörler olarak sağlarlar ve kendi transfer gelirleri artarken, bütün ülkeyi önemli ölçüde transfer ekonomisi haline getirirler. Aşırı derecede artan işsizlik ve aşırı derecede artan gelir dağılımı dengesizliği, ister istemez devletin de halka sosyal yardım adı altında transferler yapmasını zaruri kılar ve sonuç bir çeşit sessiz bir dilenciler ülkesi durumuna düşmektedir.

Ülkemizde anti-tröst kanunlar gözden geçirilmeli ve kartellerin-tröstlerin oluşumuna imkan verilmemelidir. İktidarlar tayin ve terfilerde hiç değilse belli bir seviyenin altındaki kadrolar için, asla “*Yandaşlık*” yapmamalıdır. Devletin iş yapan iktisadi kuruluşlar arasında fark gözetilmemeli ve halkta gözetildiği hususunda bir kanaatin oluşmasına imkan verilmemelidir. Bu bakımdan taahhüt işlerinde azami şeffaflık sağlanmalıdır. Özelleştirmeler, mümkün olduğunca işçilere ve halka yöneltilmeli, yönetimin müessiriyeti için devlet kontrolü çok iyi işler hale getirilmelidir. Tüketimin teşviki sınırlandırılmalı, mesela kredi kartlarının dağıtımını daha sıkı kayıtlara bağlanmalı ve toplam kartın açtığı kredi toplamı şahsın geliriyle orantılı olmalıdır. Sermaye yerine emeğin, dolayısıyla üretimin teşviki yoluna gidilmeli, sermayenin ısrarı ve emeğin işsizliği böylece azaltılmalıdır. Başka bir ifade ile bütün teşvikler, fiilen çalışarak doldurulan saatler toplamı ve bu toplamdaki artış üzerinden yapılmalıdır. Kızılay haricindeki derneklerin üyelerinden başka kimselerden halktan para toplamasına, vakıfların hangi ad altında olursa olsun halktan yardım istemesine, devletin hangi sebeple olursa olsun yardım kabul eden bir kurum durumunda olmasına, her çeşit kamu kurumunun yarı cebri - yarı gönüllü gibi görünen vergi ve harçlar dışındaki tahsilatına.. son verilmelidir. Sosyal güvenlik bir insan hakkı olarak herkese yaygınlaştırılmalı, emek üzerinden finansmanına da son verilerek emek pahalılandırılmamalıdır.

Kısaca ülkemizde çok uzun zamanlardan beri uygulanan pek çok politikalar ve sosyal ve iktisadi bünyemize aykırı kanunlar ayıklanmalıdır. Avrupa'yla aynı bünyeye sahip olmayan ülkemiz, Avrupa'nın müesseseleri ve kanunlarıyla ne medenileşebilir, ne kalkınabilir ne de demokratikleşebilir.

*Tanrı Türk'ü Korusun.
Prof. Dr. Turan Yazgan*